

PANELÁKY NA KLDNĚ

Od prvního zářijového týdne do 2. listopadu 2014 se v Kladně koná exteriérová výstava „Příběh paneláku ve Středočeském kraji“, která zahajuje putovní výstavní cyklus věnovaný vybraným panelovým sídlištím v jednotlivých krajích České republiky. Výstava je umístěna před Střední průmyslovou školou stavební a Obchodní akademií (ulice Cyrila Boudy 2954).

„Rádi bychom ukázali, že všechna sídliště nejsou stejná, že to nutně nemusí být monotónní shluky krabic vyprojektované anonymním týmem v projekčním ústavu,“ vysvětluje hlavní autorka projektu Lucie Zadražilová z Uměleckoprůmyslového muzea v Praze. „Panelová sídliště mají svou minulost, přítomnost a v mnoha případech i rozvojový potenciál a pro své obyvatele představují domov. Bylo by proto chybou zavírat oči před osobitostí řady z nich a nechat se ovlivnit jednostrannými odsudky,“ dodává.

První výstava se koná v Kladně, protože

nám a výstavním projektem, na kterém spolupracují téměř dvě desítky historiků architektury, urbanistů, památkářů, demografů a dalších odborníků z muzejních i akademických pracovišť. Odborným garantem je historik umění profesor Rostislav Švácha, institucionálně projekt zajišťuje Uměleckoprůmyslové museum v Praze. Ministerstvo kultury ČR projekt podporuje v rámci grantového programu výzkumu a vývoje národní kulturní identity (NAKI).

Vedle souhrnné česko-anglické monografie o problematice sídlišť a dílčích odborných textů a publikací bude hlavním výstupem projektu série třinácti výstav v krajských městech jednotlivých krajů, která v roce 2017 vyvrcholí soubornou výstavou v Praze. Výstavní cyklus je určen zájemcům z řad odborné i laické veřejnosti. Expozice podle návrhu architektonického atelieru A1 Architects (Tereza Schneiderová, Lenka Křemenová, David Mašálka) má podobu

v rámci Středočeského kraje je právě zde nejvíce zajímavých panelových sídlišť. Kromě třech kladenských celků (Sítňá, Rozdělov, Kročehlavy) se do nejužšího výběru dostaly ještě příbramské Březové Hory, přestavba centra Mladé Boleslavi a sídliště U Tylova divadla v Kutné Hoře. Na realizaci těchto sídlišť se často podíleli velmi schopní architekti, kteří tvůrčím způsobem rozvíjeli myšlenky architektů a urbanistů meziválečné avantgardy.

Výstava se rovněž věnuje otázkám urbanismu, dispozicím bytů, umělecké výzdobě sídlišť i stavením technologiím. „Na příkladech ukazujeme, co se s vybranými panelovými sídlišti děje dnes, zda regenerační zásahy přispěly ke zlepšení obytného prostředí nebo naopak narušily genia loci těchto celků,“ doplňuje Lucie Zadražilová.

Grantový úkol **Panelová sídliště v České republice jako součást městského životního prostředí: Zhodnocení a prezentace jejich obytného potenciálu** je pětiletým výzkum-

stylizovaného panelového městečka. Šest volně stojících prvků z lehkého betonu vyrobila na míru pro účely projektu firma LIAS Vintířov. Autorem grafického řešení je Štěpán Malovec.

Panelová sídliště představují důležitý urbanistický, architektonický i historický fenomén. Přestože byla nejtýpickejší a nejrozšířenější formou hromadné bytové výstavby 50. až 80. let a dnes na sídlištích žijí více než tři miliony obyvatel České republiky (konkrétně ve Středočeském kraji to je 215 tisíc obyvatel), je výzkum jejich významu a sociokulturní role teprve v počátcích. Po letech jednostranné kritiky a odmítání jsme nicméně nyní svědky vzrůstajícího zájmu o sídliště v tvorbě současných umělců i v odborné rovině.

Další informace naleznete na www.panelaci.cz, www.upm.cz a www.facebook.com/panelaci.

Z tiskové zprávy UPM, fotografie: Jan Rasch, Jaromír Čejka

KDYŽ SE UTOPIE STANE SKUTEČNOSTÍ

Lucie Zadražilová

Publikace nastiňuje souvislosti a východiska výstavby panelových sídlišť. Ukazuje, jak se v prostředí poválečného Československa proměnila utopická myšlenka avantgardy poskytnout všem lidem bez roz-

dílu kvalitní bydlení a jak politické, ekonomické a společenské dění v 50. až 80. letech ovlivnilo podobu a fungování panelových sídlišť. Dnes na nich žijí více než tři miliony obyvatel České republiky a ukazuje se, že i do budoucna některá z nich mohou být zajímavou formou bydlení. Svěbytnou částí knihy, nikoli pouhou ilustrací textu, je cyklus fotografií Jaromíra Čejky zachycující každodenní život na Jižním Městě na začátku 80. let. Čejkovy snímky v tomto rozsahu nebyly dosud nikdy publikovány.

Z úvodu: „...*Knihou není dějinami panelových sídlišť v pravém slova smyslu, je spíše nastíněním jejich souvislostí a východisek. Ukazuje, že panelová sídliště mají svou minulost i budoucnost. Minulost se váže k utopické myšlence mezinárodní avantgardy dvacátých a třicátých let 20. století „ubytovat“ všechny lidi bez rozdílu. Těto problematice se věnuje první kapitola knihy s názvem Utopie. Možnost uskutečnit tuto myšlenku se naskytla teprve po druhé světové válce: využily ji vlády všech evropských zemí k vyřešení tehdejší akutní bytové nouze. Začala se stavět panelová sídliště. Ve druhé kapitole, již jsem pojmenovala Realita, sleduji v prostředí poválečného Československa, jak politické, ekonomické a společenské dění v padesátých až osmdesátých letech ovlivnilo podobu a fungování panelových sídlišť. Protože panelová sídliště nejsou pouhým historickým fenoménem – dnes na nich žijí více než tři milióny obyvatel České republiky – je třetí kapitola Budoucnost? věnována úvaze, pro koho mohou být v současnosti a v budoucnosti zajímavou formou bydlení.“*

vydavatelé: Uměleckoprůmyslové museum v Praze a nakladatelství Arbor vitae

text: Lucie Zadražilová

vydání: české s anglickým resumé

fotografie: Jaromír Čejka

grafický design: Štěpán Malovec

formát: 21 x 18 cm, měkká vazba

počet stran: 144

počet reprodukcí: 70

ISBN (UPM): 978–80-7101–133-0

Publikace je v prodeji v obchodě ve vestibulu

UPM (cena 250,-Kč). Objednávky na dobírku:

marketing@upm.cz

